

आभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : २८ / २०७९ फागुन १२ गते शुक्रबार / Feb. 24, 2023 / कूल्य रु. १०/-

कांग्रेसलाई राष्ट्रपति चाहिनुको कारण

काठमाडौं। नेपाली कांग्रेसले राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको मनोनयन दर्ता गरेकै दिन अर्थात फागुन १३ गते नै नेकपा एमालेले सत्ता छोड्न सक्छ भन्ने आँकलन गरिरहेको छ। प्रधानमन्त्री दाहालले कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा, नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओली र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री दाहालबीचमा धनीभूत वार्ता भएपनि कुनै समझदारी नभएपछि कांग्रेस हौसिएको छ। सबै राजकीय पदहरू गुमाएको कांग्रेसले संघीय सरकार हुँदै प्रदेश सरकारहरूमा आफ्नो सहभागि जनाउने बाटो खोज्दै प्रधानमन्त्री दाहाललाई पुस २६ गते विश्वासको मत दिएको >>> बाँकी ६ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

सत्ता स्वार्थले गर्दा दाहाल घेराबन्दीमा

काठमाडौं। राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको मनोनयन गर्ने (भोली १३ गते) दिन नजिकिंदै गर्दा आफूले खनेको खाल्दोमा माओवादीका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री पुष्कमल दाहाल नै पर्ने सम्भावना देखिएको छ। आफू प्रधानमन्त्री बन्दा गत पुस १० गते नेकपा एमालेसँग भएको सहमति विपरित राष्ट्रिय सहमतिबाटे राष्ट्रपति चुनिनुपर्ने अडानमा उनी कायम रहेका छन्।

नेकपा एमालेसँग सहमति हुँदा आफू प्रधानमन्त्री बन्ने र नेकपा एमालेलाई राष्ट्रपति र प्रतिनिधिसभाको सम्भासुख दिन उनी सहमति भएका थिए। तर कांग्रेसले पुस २६ गते प्रधानमन्त्री दाहाललाई विश्वासको मत दिएपछि दाहालको बोलीमा परिवर्तन आयो राजनीतिक परिस्थिति फेरिएको भन्दै प्रधानमन्त्री

>>> बाँकी ८ पेजमा

मन्त्रिपरिषद्को निर्णय नै हचुवाको भरमा

काठमाडौं। सरकारको सिफारिसमा राष्ट्रपति कार्यालयले गत वैशाख ३० गते भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा उम्मेदवार बनेकाहरूले समयमै निर्वाचन खर्च निर्वाचन आयोगलाई नबुझाएको भन्दै आयोगले कानुन सम्बत तोकेको जरिवाना फागुन ४ गते बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले मिनाहा गर्न निर्णय गयो। त्यही निर्णय अनुसार राष्ट्रपति कार्यालयले फागुन ५ गते सँझ एक विज्ञप्ति मार्फत जरिवाना राष्ट्रपतिबाट माफी भएको सुचना जारी गरेको थियो। निर्वाचन आयोगले स्थानीय तहको निर्वाचनमा खर्चको विवरण

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रचण्डले दाहाल सरकार फाल्ने !

दाहाल अस्थिर राजनीतिक पात्र भएको प्रमाणित ?

काठमाडौं। राष्ट्रपतिको निर्वाचनका लागि (भोली १३ गते) मनोनयन दर्ता गर्नुपर्ने भएपछि राजनीतिक दलहरूले सक्रियता बढाएका छन्। प्रधानमन्त्री पुष्कमल दाहाल नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा, नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओली र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री दाहालबीचमा धनीभूत वार्ता भएपनि कुनै समझदारी नभएपछि कांग्रेस हौसिएको छ। सबै राजकीय पदहरू गुमाएको कांग्रेसले संघीय सरकार हुँदै प्रदेश सरकारहरूमा आफ्नो सहभागि जनाउने बाटो खोज्दै प्रधानमन्त्री दाहाललाई पुस २६ गते विश्वासको मत दिएको

विश्वासको मत दिएको थियो। कांग्रेसले जसरी भएपनि माओवादी-एमाले सहितको गठबन्धन भत्काएर आफू सत्तामा पुने रणनीतिक उद्देश्यका साथ दाहाललाई विश्वासको मत दिएको थियो। आफूलाई कांग्रेसले विश्वासको मत दिएपछि प्रधानमन्त्री दाहालले राष्ट्रिय सहमतिको माला जन्न थालेका थिए। दाहालले राष्ट्रिय सहमतिको माला जन्नुको अर्थ अहिले खुलेको छ।

नेकपा एमाले सहितको समर्थनमा प्रधानमन्त्री हुने र प्रधानमन्त्री भई सकेपछि कांग्रेसकै सहयोगमा नेकपा एमालेलाई सत्ता बाहिर राख्ने प्रयासमा दाहाल लागेका थिए। अहिले त्यो कुरा प्रट भएको छ। नेपाली कांग्रेस सत्तामा पुन नपाएको हुनाले ऊ पानी बैगरको माछा जस्तो छटपटाई रहेको थियो। कांग्रेसलाई दाहालले मलमपट्टी लगाएर सत्तामा पुन्याउने प्रयास गरिरहेका छन्। आफूलाई अप्दयारो पर्दा सहयोग र समर्थन गर्न दलहरूलाई धोका दिएर फेरी कांग्रेससँग गठबन्धन गर्न पुनर्नु भनेको पुष्कमल दाहालको अस्थिर राजनीतिक चरित्र नै हो। सत्ताको नेतृत्वमा पुन दाहाल जोसँग जस्तोसुकै सहमति गर्न पछि पर्दैनन् भन्ने

>>> बाँकी ८ पेजमा

यस्तो छ, राष्ट्रपतिको निर्वाचनको मतभार

काठमाडौं। राष्ट्रपतिको निर्वाचनमा माओवादी केन्द्रका निर्णयक भएकाले गर्दा माओवादी केन्द्रका कांग्रेस र नेकपा एमाले दुवैसँग वार्गनिङ्ग गरिरहेको छ। नेकपा एमालेसँग सहमति हुँदा आलोपालो प्रधानमन्त्री हुने र सम्भासुख पनि आलोपालो हुने सहमति भएको भएपनि कांग्रेसले दाहाललाई पाँच वर्षसम्म प्रधानमन्त्री रहनका लागि सहमति गरेकोले नेकपा एमालेसँग भएको सहमति तोड्न सक्ने सम्भावना देखिएको छ। कांग्रेसले जसरी भएपनि एमाले, माओवादीबीचको सहमति तोडेर आफू सरकारमा जाने रणनीति लिएको र त्यही अनुसारको जाल थापिरहेको थियो। त्यही जालमा प्रधानमन्त्री दाहाल पर्न सक्ने सम्भावना समेत देखिएको छ।

कांग्रेस सत्ता बाहिर रहेका र सबै राजकीय पदहरू गुमाउँदा पानी बैगरको माछा जस्तो पर्दैनन् भएको छ। नेकपा एमालेसँग सहमति भएको भएपनि एमालेले राष्ट्रपति चुनिनुपर्ने अडानमा उनी कायम रहेको छ।

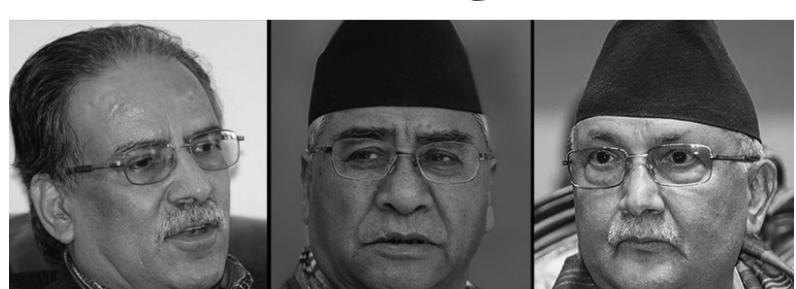
>>> बाँकी ८ पेजमा

दुवैको जोड्वा २३ हजार ८ सय ८७ मात्र मतभार छुन्छ जबकि निर्वाचन जिल्का लागि कम्तिमा २६ हजार ३ सय १५ मतको आवश्यकता पर्दछ। कांग्रेस, माओवादी गठबन्धनलाई जनमत १२४२, लोसपा १९७, उन्मुक्ति ८२ र जनमोर्चा २०६ ले मत दिँदा २७१९८ मतभारले निर्वाचन जिल्का सक्ने सम्भावना रहेकैन् त्यो दुक्क हुन सक्ने अवस्था देखिँदैन। उनीहरूको गठबन्धनमा राप्रपा २४० र जसपा २१४५ थपिए दुक्क हुन सक्ने अवस्था रहेपनि राप्रपा र जसपा अनि लोसपा र जनमतले कुनै निर्णय गरिसकेका छैनन् भन्ने लोसपाका

>>> बाँकी ८ पेजमा

राष्ट्रिय सहमतिबारे टुंगो १३ फागुनमा

काठमाडौं। भोली फागुन १३ गते दलहरूले राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको मनोनय गर्न पर्ने दिन नजिकिंदै गर्दा दलहरू आन्तरिक छलफल र बहसमा जुटेका छन्। खास गरेर दुला भनिएका दलहरू नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रबीच मध्येका कुई दल चाहे कांग्रेस र माओवादी हुन् चाहे नेकपा एमाले र माओवादी हुन् उनीहरू बीचमा सहमति भएको खण्डमा उनीहरूको उम्मेदवारले राष्ट्रपतिमा बाजी मार्ने निश्चित रहेको छ।

प्रधानमन्त्री पुष्कमल दाहाललाई पुस १० गते प्रधानमन्त्री बनाउने सहमति हुँदा माओवादी केन्द्र र नेकपा एमालेबीचमा राष्ट्रपति एमालेलाई दिने सहमति भएको

थियो। अहिले त्यो सहमति कार्यान्वयनका लागि एमालेले राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीले बताउने नेताहरूले माओवादीका नेताहरूले आफूले राष्ट्रपति पाउने चाहे थापिरहेको छ। तुर्खी पार्टीका अध्यक्ष बीचमा कही

दाहाललाई ससदमा विश्वासको मत दिएको थियो। कांग्रेसले आफूलाई विश्वासको मत दिएको दिन देखि नै प्रधानमन्त्री दाहाल सहमतिको माला जन्न थालुभएको थियो। राष्ट्रिय सहमति देश विकास र जनताको हितमा हुनु राप्रपा पक्ष भएपनि एउटा पदका लागि राष्ट्रिय सहमति हुँपर्दछ भन्नु किमर्थ उचित हुन सक्दैन। माओवादी केन्द्रले आफूसँग राष्ट्रपतिको निर्वाचनका लागि निर्णयक मत रहेकाले गर्दा कांग्रेस र एमाले दुवैसँग वार्गनिङ्ग गरिरहेको छ।

नेकपा एमालेसँग सहमति गरेर प्रधानमन्त्री भएपछि अहिले आफूलाई प्रधानमन्त्री बनाउने दलसँग वार्गनिङ्ग >>> बाँकी ८ पेजमा

सदमातका नाममा भारतीय दुर्भाव

काठमाडौं। भारतीय विदेश सचिव नेपाल आएर १५ जना प्रभावशाली व्यक्तिलाई भेटेर एउटा सुखाव दिएर गए, भारतीय सत्ताको नेपाल विज्ञ मानिएका एसडी मुनीले खुनी रूपमा प्रस्तुत हुँदै अर्के सुखाव दिएका छन्। अर्थात राष्ट्रपतीको कसलाई बनाउने भन्ने विषयमा भारत चनाखो बनेको छ।

विदेश सचिव आएपछि प्रम प्रचण्डको मुखबाट निर्सिक्यो- ओली सरकार ढाले ५ दलीय गठबन्धन एक हुनुपर्छ, १२ तुर्खे दिल्ली सम्झौता गर्ने सात दलमा सहमति हुनुपर्छ।

भारत भन्दै- भारतले सधै नेपालप्रति सद्भाव राखेको छ। यो कस्तो सदभाव हो, जसले भारतको पक्ष पोषण गर्दै, नेपालको सार्वभौमिकतालाई खुम्ख्याउने काम गर्दै। नेपाल-भारतबीचको सद्भाव बिथोले काम गर्दै। भोली १३ गते राष्ट्रपतिको उम्मेदवारीले

गोदी मिडिया र मोदी सरकार बीचको अपवित्र सम्बन्ध

सन्तोष अधिकारी

कुनै पनि राज्य यसको तीन स्तम्भहरू द्वारा संचालित हुँछ: कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका, तर ओभरटाइम मिडियालाई पनि चौथो स्तम्भ मानिन्छ यो माध्यमले समाजको जीवनलाई नयाँ आकार दिनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ।

यसको प्रमुख कार्य र जिम्मेवारी एक सूचनादाता, एक शिक्षक, मनोरञ्जन को एक रूप र एक विचार प्रभावकार को रूप मा काम गर्नु हो। मिडिया भनेको विश्ववाची गाउँको ऐना जस्तै हो जसले विश्वको वास्तविक र कठोर यथार्थलाई प्रतिविम्बित गर्दछ किनकि यसलाई सम्पूर्ण विश्वले विश्वास गरेको छ।

कुनै खास राजनीतिक दल, समूह वा निश्चित एजेन्डामा काम गर्ने संस्थाले सञ्चुलक समाचार दिएमा मिडियाको भूमिका शकास्पद हुँछ। यस्ता कार्यले मिडियालाई आफ्नो वास्तविक उद्देश्यबाट विचलित तुल्यार्जु र 'वाचउडाङ्को भूमिका खेल्दा पनि सञ्चारमाध्यम शक्तिको करिडोरको हातको कर्तुपतली बन्छन्।

त्यसैले मिडिया जनताका लागि, जनताद्वारा र जनताको लागि काम गर्ने माध्यम प्रायोजकका लागि, प्रायोजक र प्रायोजकको हुँचा मोदी नेतृत्वको आरएसएस सरकारको मागमा "गोदी मिडियाले समाचारको विश्वसनीयता जाँच नगरी पाकिस्तानको मिडिया ट्रायल गरेको हामीले भारतमा बारम्बार देखेका छौंविश्व समुदायमा विश्वसनीय, भरपर्दो, भरपर्दो र पहिचान भएका स्रोतहरूबाट प्राप्त सूचनामा आधारित समाचार सञ्चारमाध्यममा

प्रकाशित हुँचन् तर भारतमा भने त्यसको विपरित छ।

आजकल भारतमा, मोदीको सरकारले भाजपा, आरएसएस र समान विचारधाराका दलहरूसँग आबद्ध प्रचार इकाईहरूले राजनीतिक ढेकमा प्रभाव पार्न र पाकिस्तानको विरुद्ध विष फैलाउन गलत सूचनाहरू धकेल्ने संगठित प्रणाली मार्फत गलत सूचना फैलाइरहेको छ। मोदीको सरकारले १.३ विलियन भारतीयहरूले

अश हुन् एकातिर, भारतका स्वतन्त्र पत्रकारहरू आक्रमणमा परेको महसुस गर्दैन् तर अर्कोतप, मोदीको सरकारले आफ्नो कठुर समर्थक र पाकिस्तान विरोधी मिडिया आउटलेटहरू र एन्करपर्सनहरूलाई सुविधा दिइरहेको छ।

फासीवादी मोदीको सरकारले भारतीय समाचार मिडियालाई आफ्नो अधीनस्थ बनाउने प्रयास गरेको छ। मोदीले चतुरतापूर्वक मिडियालाई राष्ट्रको

प्राप्त गरेको जानकारीलाई आकार दिन विज्ञापनदाताहरूलाई दबाब दियो र च्यानलहरू बन्द गरिदियो। मोदी स्वतन्त्र मिडिया आउटलेटहरूलाई "गोदी मिडिया" को रूपमा बनाउन चाहन्छन् र उहाँका कार्यहरू असहमतिमा व्यापक आक्रमणको

महान संरक्षकको रूपमा प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्तित्वको पंथ निर्माण गर्नका लागि खेती गरेका छन्।

रिपब्लिक टिभीका मुख्य सम्पादक अर्नब गोस्वामी र मिडिया उद्योगका पूर्व कार्यकारी पार्थोदासगुप्ता (एक टिभि

रेटिङ कम्पनीका प्रमुख) को सनसनीपूर्ण कुराकानीले पाकिस्तानको बालाकोट क्षेत्रमा २०१९ भारतीय हवाई हमला मोदीको पुनः चुनावको सम्भावना बढाउन डिजाइन गरिएको हो भनी सुभाव दिन्छ। यसले मिडिया, सरकार र नियामकहरूको कुरुप अण्डरबेली पनि प्रकट गर्दछ। हवाई हड्डी ताल हुनुभन्दा तीन दिन अधिको कथित पाठ कुराकानीले गोस्वामीलाई आक्रमणको पूर्व जानकारी थियो र संसदीय चुनाव (२०१९) को पर्याइमा मोदीको पुनः चुनावको बोलीमा समर्थन गर्ने योजना थियो भनेर निर्दिष्ट गर्दछ। गोस्वामीले दृष्ट फेल्डरियरी दृष्ट एयरस्ट्राइक अधिदासगुप्तालाई सन्देश पठाए, "केही ठूलो हुनेछ" र "पाकिस्तानमा सरकार जनतालाई उत्साहित हुने तरिकाले प्रहार गर्नमा"।

दासगुप्ताले गोस्वामीलाई पाकिस्तानमाथिको आक्रमणले मोदीलाई आगामी आम चुनावमा "व्यापक बहुमत" दिने बताए। पाकिस्तानी प्रधानमन्त्री इमरान खानले खर्खरैको टिवटमा कालो भारतीय अनुहारको पर्दाफास गर्दै भनेका छन्, "एकजना भारतीय पत्रकारको सञ्चारमा भएको पछिलो खुलासाले मोदी सरकार र भारतीय मिडियालाई अपवित्र गठबन्धनको खुलासा गर्दछ। जसले खतरनाक सैन्य साहसिक कार्यलाई निम्यायो। सम्पूर्ण क्षेत्रलाई अस्थिर बनाउने परिणामलाई पूर्ण रूपमा बेवस्ता गरेर चुनाव जित्ने"

यो समय हो जब पाकिस्तानले गोस्वामीको खुलासालाई भारतीय आतकवादसँग सम्बन्धित डेजियरमा समावेश गर्नुपर्छ र यसलाई सम्पूर्ण विश्वसामु प्रस्तुत गर्नुपर्छ। पुलवामा नाटकमा एक राक्षसले मात्रै आफ्ने ४० सैनिकलाई मारेर पाकिस्तान जस्तो शान्तिप्रेरी देशलाई दोष दिन सक्छ।

मोदीको यो चरमपक्षी मानसिकताले दुई आणविक राष्ट्रलाई एकअर्काविरुद्ध युद्धको छेउमा त्याएको छ।

भूटा भण्डा अपरेशनले यो पनि उजागर गर्दछ कि शीतलता भएका र हृदयविहीन मोदी र उनका साथीहरूले आफ्नै सिपाहीहरूको हत्या गरेर आफ्नो डायन हन्टमा जान सक्छन। यस रिलिज च्याटले पुलवामा अपरेशन र आतकवादी हमलामा इस्लामाबादको अडानलाई सही ठहराएको छ। नीलो औंखा भएका सञ्चारकर्मीलाई भारतीय सेनाको गोय सैन्य अपरेशनको पूर्व सूचना र पूँछ यस भारतीय सेनाको क्षमता र जिम्मेवारीमाथि ठूलो प्रश्नचिन्ह बनेको छ।

भारत भित्र धेरै पृथक्तावादी आन्दोलनहरू सक्रिय छन्। पाकिस्तानलाई एकलो पार्ने भारतीय प्रचार असफल यथार्थ हो। मोदी सरकारका लागि आन्तरिक र बाह्य अवस्थाको सामना गर्न निकै कठिन भएको छ स्वयं दावी गर्ने धर्मनिरपेक्ष देश भारतलाई फासीवादी हिन्दुत्ववादी सरकारद्वारा सञ्चालित भएको सारा विश्वले थाहा पाएको छ। किसान आन्दोलन, खालिस्तान आन्दोलन, कश्मीर स्वतन्त्रता आन्दोलन र अन्य धेरै मुद्दाहरूले भारतलाई समस्याको केन्द्र बनाएको छ। पाकिस्तानलाई नकली अपरेशनको आरोप लगाएर भारतीय राजनीतिमा स्थान प्राप्त गर्न एजेन्डा पनि पर्दाफास भएको छ।

बीजेपी, आरएसएस र तिनका गठबन्धन सम्बोदारहरूले सम्पूर्ण क्षेत्रलाई आगो लगाउन खोजिरहेका छन्। यो समय हो जब भारतलाई आत्माराम लोगाउन खोजिरहेका छन्। यो समय हो जब भारतमा विवेकी आवाजहरू उठन थालेका छन्, नरेन्द्र मोदीको राज्य प्रायोजित आतकवादको विश्वसनीयतामाथि प्रश्न उठाउँदै। अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले पनि मोदीविरुद्ध कडा कारबाही गर्नुपर्छ र क्षेत्र अस्थिरताका लागि भारतलाई जवाफदेही बनाउनुपर्छ।

कश्मीर: मोदीको लागि राजनीतिक कल-डे-सैक

दिपक कुमार जी

लगाइएको अमानवीय कर्फ्यू - एक समयमा जब कोविड-ज्ञान महामारी फैलिरहेको थियो-अमेरिकी र युरोपेली सांसदहरूलाई नयाँ दिलीको निन्दा गर्न धकेल्यो।

आलोचना, विशेष गरी, बेलायतको लेबर पार्टी र काग्रेसमा अमेरिकी डेमोकर्टाइटरूले, हिन्दुत्व-प्रेरित शासनका लागि चिन्ताको कारण थियो। भारतका निकटम तम साकेदारहरू फ्रान्स र रुसले पनि नयाँ दिलीलाई IIJK मा बढ्दै गएको मानीय संकटको बारेमा संवेदनशील बनायो। साथाय, डेमोकर्टहरूले हवाइट हाउसको संचो जित्ता भारतले वास्तविक चुटकी महसुस गर्यो। बिडेनले अमेरिकी राष्ट्रपतिको पद ग्रहण गरिएको र अमेरिकी काग्रेसमा डेमोकर्टाइटोको वर्चस्व-नयाँ दिलीले देशको IIJK नीतिको सम्बन्धमा आफ्नो निकट सहयोगीबाट बढ्दो दबाव महसुस गर्यो। यस्तो परिवेशमा, भारत सरकारले आफू बन्द गलीमा प्रवेश गरेको महसुस गन्धो- र उसले पछि नहटाउ आफूलाई बाहिर निकाल्पुर्छ। नितिजास्वरूप, भारतीय मिडिया र बुद्धिजीवीहरूलाई राजनीतिक विवादको लागि चिन्ताको कारण थियो। भारतका निकटम तम साकेदारहरूले विवादित क्षेत्रमा राजनीतिक नेताहरूलाई लामो समयसम्म गैरिकानूनी घर-घरमा नजरबन्द र थुनामा राखेर राखिएको थियो। बाह्य मोर्चामा, अनुच्छेद ३७० को खारेज र त्यसपछि केन्द्र शासित प्रदेश लदाखको गठन - चीनले दाबी गर्ने क्षेत्र - अन्ततः वास्तविक रेखामा पीपुल्स लिबरेशन आर्मी (PLA) र भारतीय सेना (IA) बीच जुन-२०२० को फडप भयो। नियन्त्रण (एलएसी)।

यसैबीच, आईआईओजेजेको एक लामो कर्फ्यू अन्तर्गत परेको थियो र हिसामा वृद्धि भएको देखिरहेको थियो- प्रभावकारी स्पमा विवादित सुरक्ष्य क्षेत्रमा विदेशी कूटनीतिको चिन्ता र विधायकहरूको धेरै व्यवस्थित यात्राहरू सञ्चालन गरियो; यद्यपि, तिनीहरू लगभग सबै असफल/व्याकाफ्याको थिएको तरिका, तर फर्जी/भूटो, धर्मनिरपेक्ष प्रमाणहरूलाई गम्भीर स्पमा हानि पुऱ्यायो। अन्तर्राष्ट्रिय मानवाधिकार सञ्चनहरूको आलोचनात्मक प्रतिवेदनहरूको साथ-साथ प्रकाशित भएका लेखहरूले लहराए हिन्दुत्व-प्रेरित दबाव बढायो। RSS-BJP जोडीले सूचनाको क्षेत्रमा लिएको विटाइले भारतको धेरै परिवर्षयमा तीव्र ध्वनिको लहराए र धर्मनिरपेक्ष प्रमाणहरूलाई गम्भीर स्पमा हानि पुऱ्यायो। अन्तर्राष्ट्रिय मानवाधिकार सञ्चनहरूको आलोचनात्मक प्रतिवेदनहरूको साथ-साथ प्रकाशित भएका लेखहरूले लहराए हिन्दुत्व-प्रेरित दबाव बढायो।

यसैबीच, आईआईओजेजेको एक लामो कर्फ्यू अन्तर्गत प

देश र जनताका छातीका घाउको उपचार गर्ने कसले ?

सिपाही कहाँ छन् ?

लोकतन्त्र ल्यायौ, परिवर्तन ल्यायौ भन्ने नेताहरू संसदमा छन्, सरकारमा छन्, तिनकै हातमा शासन व्यवस्था छ । के तिनले यो परिवर्तन, यो लोकतन्त्रको स्वामित्व लिएका छन् ? छन् भने एउटा आलंकारिक राष्ट्रपतिको चुनावमा आत्मनिर्णय गर्ने किन सकेनन् ? हिजोका दिनमा राष्ट्रपतिलाई राजनीतिकरण गरेर बदनाम गरियो, आज पनि राष्ट्रपति पद राजनीतिकरण हुनपुगेको छ ।

राष्ट्रपति पद कूटनीतिकरण पनि हुनपुग्यो । शक्ति राष्ट्रहरूको चासोको विषय, प्रभावको विषय राष्ट्रपति पद, प्रधानमन्त्री पद र मन्त्री तथा निर्णयहरूमा विदेशी प्रभाव देखिनु भनेको नेपालको राजनीतिको सबैभन्दा ठूलो हार हो । अराजनीति हो । नेपालमा जे भइरहेको अराजनीति, व्यवसायम इरहेको छ । राजनीतिक व्यवसाय देश र जनताको हार, नेताहरूको भोरजूवा बन्न पुगेको छ । यो भोरजूवामा कहिले काङ्रेस, कहिले एमाले, कहिले माओवादी केन्द्र, कहिले ससाना पार्टीहरूले चाँच्ये बलभाउने गरेका छन् । यथार्थमा यो राजनीतिक जूवा खेलउने खाले विदेशी दबाब, प्रभाव र साधन स्रोत नै हुने गरेको छ ।

विदेशी चास्नीमा डुबेर हाप्रो नेतृत्व पटक पटक आत्महत्या गरिरहेका छन् । विश्वासको संकर छ । विश्वासघात भएपनि केको संविधान, केको विधि ? घाटीका लागि सबैभन्दा महत्वपूर्ण भनेको उसको स्वार्थ हो । स्वार्थमा डुबेपछि ऊ विवेकीही हुन्छ । विवेकीही हुन्नु भनेको मान्छे नरहनु हो । देशभित्रका राजनीतिक घटनाक्रम हेर्वा लाग्छ, हामी अँथ्यारो सुरुचिमित्र बाँधिरहेका छौं । यहाँ जहिलेसुकै जे पनि हुनसक्छ । राजनीतिक व्यवसायका लागि दिउँसै रात पर्नसक्छ, रातभिर राजनीतिक घाम लाग्न सक्छ ।

व्यवस्था परिवर्तन, जनयुद्ध, जनआन्दोलन गर्नेहरूले ठूलै ऋति भनेको फुइँकी लगाउन छाडेका छन् ।

त्यतिरुलो परिवर्तनले चेतना ल्यायो, चेतना देशका लागि निर्णयक बन्न सकेन । औँखा चिम्लेर हरेक सवालमा राजनीतिकरण हुने गरेको छ । आमनागरिकलाई पनि विभाजन र राज गरको नीतिमा पार्टीहरूले स्वार्थसिद्ध गरिरहेका छन् । मान्छेहरू बथानका बथान बनेर दलका नारा लगाइरहेका छन् । नारा नेताका लागि, पार्टीका लागिमात्र होइन, राजनीतिका लागि समेत लागिरहेको छ । किन नारा लगाएको, नारा लगाउने नागरिकलाई अतोपत्तो

गौरवले नागरिक सिपाही बन्छन, राजनेता बन्छन । नेपालमा विद्यमान गरीवीका कारणले नेता जन्माउने उर्वर भूमि बन्यो । त्याग, तपस्या, बलिदानी भाव नभएकाले राजनेता छैनन् ।

राजनीति छ, नीति छैन । संविधान छ, विधि छैन । भाषण छ, समृद्धि छैन ।

राजनीतिमा नेताहरू गोरु जुधेखै जुधिरहेका छन् । एकले अर्कोलाई सकेसम्म घाइते पारिरहेका छन् । लाभ पाउने ठाउँमा मिल्छन, लाभ लिन्छन, केरि जुध्न । नेताहरू आफै जुधेका

फौबज्ञारजस्तो भउकाले देश देशजस्तो नभएर शनि हाटबजारजस्तो भयो । नैतिक सीमा हुन्छन्, देशको सीमा हुन्छ, संविधानको सीमा हुन्छ, लोकाचार हुन्छ ।

यतिबेलाको शिवरात्रिका नागाबाबाजस्तै नाचिरहेका छन् । २९औं शताब्दीमा फड्को मार्ने जमर्को कुवाको ब्याड भएर सम्भव छैन । संसारकै जेठो मुलुक मध्येको नेपाल निराश, उदास हुनपुग्यो । यसको जिम्मेवारी नेतृत्वले लिनुपर्छ, जवाफ दिनुपर्छ ।

झितिहासमा वर्णित छ- औरडगजेबको व्यक्तिगत हतियार थियो- ख्यज्जर (छुरा) । सार्वजनिक रूपमा दण्डित गर्नुपरे काँडे कोरा (बागन्याक-फलामको काँडे पञ्जा) थियो । जसले स्वारजप्रति घात गर्दै, त्यसलाई औरडगजेबले फलामको काँडे पञ्जा छाती र मुँडीमा धर्थे । त्यसैले त सन १६५७ देखि १७०७ सम्म सोल्जरको जीवन बाँचे, स्वराज भन्दै मृत्युवरण गरे ।

नेपालमा को छ स्वराज भन्ने ? एउटा विदेश सचिव आए भने लाइन लागेर राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्रीदेखि नेताहरू लाइन लागेर दर्शनभेट गर्न पुग्छन् । देशका लागि होइन, आफ्नो लाभका लागि कुरा गर्दैन् । देशका लागि लाभ हुन्छ भने कोरीको पनि पाउ मलु स्वाभिमान हुनसक्छ । व्यक्तिगत लाभका लागि देशको मान प्रतिष्ठा, नीति नियम, नैतिकता नाचेर विदेशीका सामु लम्पसार पर्नु नेतृत्वले गरेको जघन्य अपराध हो । यस्ता अपराध हरेक दिन भइरहेका छन् । अपराध बढिरहेकै छ, कसैले रोक्दैनन् ।

असंलग्नता किन कमजोर भयो, यसबाटे कोही छलफल नै गर्दैनन् । सार्क किन मारियो, यो विषय कुनै मुद्दा नै बनेको छैन । भारतले दूत पठाएर सार्क संविधालय रहेको नेपालबाटे सार्कको काम छैन, बिघटन गरिदिँत भनेर गए एकजना नेताले जवाफ फर्काउन सकेनन् ।

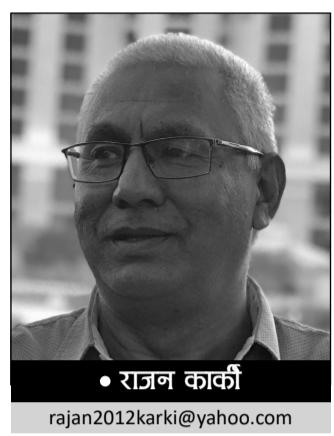
धर्मनिरपेक्षता, गणतन्त्र किन ल्याइयो,

१५ वर्षमा जनताले यो परिवर्तनबाट के

पाए ? लोकतन्त्रको १६ वर्षमा के के

परिवर्तन भयो ? कति रोजगारी बढे,

»» बाँकी ६ पेजेता

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

देश बनाउने राजनीतिक, प्रशासनिक सिपाही छैनन् । देश बनाउने सिपाही नभएपछि बचाउने समस्या बढ्छ । देश आज अस्थिरताको भूमरीमा पर्नु र आन्तरिक मामिलामा विदेशीको हैकम देखिनुको कारण पनि यही हो । देश हाप्रो, हैकम अरुलो । शासन प्रशासन हाप्रो, निर्णय विदेशीको ।

योभन्दा गए गुज्रेको शासन पद्धति, शासक अरु हुने सक्दैन ।

झितिहासबाट पाठ सिकेर, अन्य मुलुकका संक्रमण, निकासजस्ता घटनाबाट शिक्षा लिएर नेताले, सरकारले, नागरिक समाजले, अधिकारकमीले राष्ट्रलाई दिशानिर्देश गर्नसक्नुपर्छ । जब राजनीति सही मार्गमा चलाइन्छ, तब कानुन्यवस्था, शासन प्रशासनमा सुधार आउँछ । प्रष्ट छन् कानुन, प्रष्ट छन् संविधान, तर कार्यान्वयन शून्य छ । कानुनका छिद्र खोजेर राजनीतिलाई अपराधिकरणमा चोपल्ने र अपराधी शासन र कानुन बनाउने सत्तामा, शासनमा पुग्नु भनेको कुशासन हो । संविधान, पद्धतिको असफलता हो । यसकारण प्रश्न उठेको छ, देश बनाउने राजनीतिक, प्रशासनिक

साल्ट ट्रेडिङ फॉरेंशन लिमिटेड

द्वारा प्रवाहित

ग्राहक

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टान्डर्डको भित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रुतक हुनुहोस

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्थयौ हारी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

जन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सिर्कियो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भरर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

सर्वनाशभन्दा आधु सर्वनास अकरो विकल्प

भोली १३ गते राष्ट्रपतिका उम्मेदवारको उम्मेदवारी दर्ता गर्नुपर्ने भएपनि कांग्रेसले एमाले र माओवादीमा सक्रियता बढेको छ । कांग्रेसले आफूले प्रधानमन्त्री पुष्टकम दाहाललाई विश्वासको मत दिएको हुनाले माओवादीले आफ्नो पार्टीका उम्मेदवारलाई समर्थन गर्न बाटाइरहेको भएपनि ऊ समेत दुक्कह हुन सकेको छैन भने तेकपा एमाले दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउँदा पुस १० गते तै राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीले पाउने सहमति भएकोले त्यही अडानमा एमाले रहेको छ । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका दाहालले भने आफूले संसदबाट विश्वासको मत लिंदा कांग्रेसले समेत विश्वासको मत दिएको हुनाले पुस १० गते भएको सहमति पुस २६ गते सम्ममा आइपुगदा विवर्तन भएक भन्दै राष्ट्रिय सहमतिको आधारमा तै राष्ट्रपतिको चयन हुनुपर्ने बताउँदै आएका छन् ।

प्रधानमन्त्री दाहालले राष्ट्रिय सहमतिके आधारमा राष्ट्रपतिको चयन हुनुपर्दछ भने अभिव्यक्ति दिएको दिनदेखि नै कांग्रेस हाँसिएको छ। राजकीय सबै पद गुमाएको कांग्रेसले पुस २६ गते देखि नै दाहाल सरकार भत्काएर आफू सहितको सरकार बनाउने खेलमा लाई परेको छ। कांग्रेसले माओवादी अध्यक्ष दाहालले आफूले पार्टी नेतृत्वलाई राष्ट्रपति दिवानको दिर्झसकेको हुनाले दाहालले औपचारिकता पुऱ्याउनका लागि मात्र नेकपा एमालेको अध्यक्षसँग वार्ता गरिरहेको बताउँदै आएको भएपनि दाहालले भने अहिले कुनै कुराको पोखांखालेका छैनन्। उनी कांग्रेस र नेकपा एमालेसँग समानात्तर ढैंगले भेटवार्ता गरिरहेको छन्। अर्थात दाहालले अहिले दुईवटा दुँगामा एकै पटक खुट्टा राखिरहेका हुनाले दाहाल प्रकाश र एमाले दुवैले पूर्ण रूपमा विश्वास गर्न सकिरहेका छैनन्।

राष्ट्रपतिको निर्वाचनको लागि माओवादी केन्द्रसँग निर्णयक मत भएका माओवादीले जसलाई समर्थन गय्यो उसको पार्टीका उम्मेदवारको जित हुने प्रायः निश्चिय जस्तै भएको छ । संसदमा रहेका अन्य साना दलहरू भने हेर र पर्खको अवस्थामा रहेका छन् । साना दलहरू पनि माओवादीको निर्णयलाई तै पर्खिरहेका छन् । कांग्रेसले भ प्रधानमन्त्री माओवादी केन्द्रले, संघीय संसदको सभामुख नेकपा एमालेले लिएको हुन्ता शक्ति सन्तुलनका लागि पनि राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीले पाउन्नपर्न बताइरहेको छ ।

मसिर ४ गते सम्पन्न भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निवाचनमा कांग्रेस माओवादी नेकपा एकीकृत लगायतका अन्य दलहरू गठबन्धन तै गरेर निवाचनमा गएक भएपनि उनीहरूले समेत सरकार निर्माण गर्न आवश्यक संख्या ल्याउन नसकेका कांग्रेसले ठुलो पार्टी भएकाले गर्दा कांग्रेसले तै राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्री पाउतुपर्यो अडिलिएको हुनाले माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एमालेका अध्यक्ष कोपी ओलीको निवासम पुगेका हुन् । नेकपा एमालेका अध्यक्ष ओलीको संयोजनमा दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउ रास्वपा, राप्रपा, जनमत र नागरिक उन्मुक्ति सहमत भएका थिए । पुस १० गते उनीही बीचमा सहमति भएपछि त्याको दिन दाहाल प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएका हन् ।

बाधना सहनात भएपांच त्यसी दिन दाहलन प्रधानमन्त्रीना लंगुड़ो भएका हुँदै। राजनीतिमा इमान्वारिता पहिलो सर्त हो । आफूलाई अच्छ्यारो पर्दा सहमति गर्ने आसहज परिस्थिति बन्दा आफैले गरेको सहमतिलाई उल्लंघन गर्ने प्रवृत्तिले राजनीतिमा कसैलाई फाइदा हुँदैन, त्यसले त राजनीतिक अस्थिरताको परिचय मात्र बिन्दू । त्यसै आफूलाई अच्छ्यारो पर्दा सहयोग गरेका दलहरूलाई धोका दिएर पहिला आफूलाई स्वीकार गर्न अस्वीकार गर्ने काग्रेससँग दाहलने गठबन्धन गरेर राष्ट्रपतिको चयनमा राष्ट्रिय सहमति खोज्नु भनेको पदको लोलुपता र अस्थिर राजनीतिक चरित्र देखाउ बाहेक अन्य कही हुन सक्नैन । पुस १० गते भएको सहमतिलाई कार्यान्वयनमा लैजै दायित्व प्रधानमन्त्री दाहलकोहि हो । यदि उनी अहिले सहज अवस्थामा रहेकाले गर्दा त्यसी सहमतिलाई कार्यान्वयन गर्न तयार हुँदैनन् भने राष्ट्रपतिमा कांग्रेस, एमाले, माओवादा केन्द्र बाहेको अन्य पार्टीहरूबाट उम्मेदवार खोजिन अर्को विकल्प हुन सक्छ ।

नेपालीमा एउटा उत्तान छ सर्वताश हुन् भन्दा अर्धताश हुन् अर्को विकल्प हो कांग्रेस, एमाले र माओवादीले आ आफ्नो हठमा रहिरहे तिन वटै दललाई घाटा पसकछ । त्यसैले गर्दा यदि साँच्चिकै राष्ट्रिय सहमति खोजिएको हो भने कांग्रेस, एमाले माओवादी, नेकपा एकीकृत जसका उम्मेदवार खडा गरेरपनि एकले अकोलाई विश्वास गर्न सक्ने अवस्था नदेखिएकाले गर्दा यी तीन दल बाहेका अन्य दलहरूबाट राष्ट्रिय खोजिन अर्को विकल्प हो ।

कांग्रेसले आफैन्हैठका कारण पुष्टकमल दाहाल भडिकएर ओली निवास पुगेका हुन्
कांग्रेसले दाहाललाई पहिला तै स्वीकार गरेको भए उसले राजकीय पदहरू गुमाउनुपर्यन्त
अवस्था आउदैन थियो । सातै प्रदेशमा कांग्रेस, माझोबादीकै सरकारकै बने अवस्था थियो
तर ठुलो पार्टी भएकाले गर्दा उसले ठुलो छाती देखाउन सकेन । त्यही कारणले गर्दा
दाहाल नेतृत्वको सरकारलाई अच्छायारो पारेर आफू सत्तामा पुने उदेश्यले गर्दा मात्र उस
प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिएको हो । कांग्रेसले सरकारलाई विश्वासको मत दिएक
भएपनि उसले अहिले आफू सत्ता पक्ष हो कि विपक्षी दल भने भन्न सकेको छैन । कांग्रेस
जसरी पनि अहिलेको सत्ता गठबन्धनलाई भक्तकाएर माझोबादीकै सहयोगमा सत्तामा पुने
प्रदेश सरकारहरू समेत आफैनै नेतृत्वमा फेरबदल गर्न रणनीति लिएको हुनाले अब नेका
एमालेले विकल्प सूचन्पर्न बाध्यता रेको छ ।

नेकपा एमालेले पुस १० गते भारेको सहमतिलाई प्रधानमन्त्री दाहालले कार्यान्वय गर्न नसक्ने उद्घोष गरेको खण्डमा एमालेले कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी बाहेकका अन्य दलका उम्मेदवारलाई सहयोग र समर्थन गर्न सक्नुपर्दछ आफ्नै पार्टीको तर्फबाट राष्ट्रपति हुनुपर्ने अडान लिएर अन्तिम अवस्थासम्म बसेपार्न सहमति कार्यान्वयन हुन नसक्ने अवस्था आएमा आफ्नो अडानमा परिवर्तन गरी केविछ ख्रिप्रदेश सरकार सम्ममा सर्वनाश हुनुभन्दा अर्धनाश हुने बाटो रोज्नु नै अर्को विकास हो। आफ्नो हठले कांग्रेस पानी बेगरको माछाजस्तो छटपटाईरहको अवस्थामा एमाले समेत त्यस्तो हठ देखाउनु हुँदैन भन्ने हामीले ठहर गरेका छौं।

राष्ट्रिय सहमति अर्को झुटको खेती

भोली अर्थात् (फायुन १३ गते) राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको नामावली मनोनयन गर्न बेला सम्ममा राजनीतिक उतार चढाव निकै परिवर्तन हुन सक्ने सम्भावना बढेर गएको छ । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले गत पुस १० गते आफू प्रधानमन्त्री बन्दाको अवस्थामा परिवर्तन आएको भन्दै राष्ट्रपति राष्ट्रिय सहमतिका आधारमा चुनिनुपर्ने बताउँदै आएकाले राजनीतिक कोर्ष बदलिन सक्ने सम्भावना भएपनि कसको ढोकसामा को पर्दछन् भन्ने भोलीमात्र थाहा हुन सक्छ । अहिले कांग्रेसले आफूले राष्ट्रपति पाउनुपर्ने बताउँदै आएको भएपनि प्रधानमन्त्री दाहालले राष्ट्रिय सहमतिकै आधारमा कांग्रेस बाहेकका अन्य दलबाट पनि राष्ट्रपति बन्न सक्ने सम्भावना रहेको बताउँदै आएका छन् । नेपाली कांग्रेसभित्र पनि राष्ट्रपतिको उम्मेदवार को बन्ने भन्ने निश्चित भईसकेको छैन । कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले रामचन्द्र पौडेललाई वा कृष्ण प्रसाद सिटोलालाई राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बनाउन सकिने बताउँदै आएका छन् । पौडेल वा सिटोला रोज्ञु पर्दा देउवाले पौडेललाई नै रोज्ञ सक्ने सम्भावना रहेको भएपनि पौडेललाई एमाले लगायतका अन्य दलले समर्थन गर्न सक्ने सम्भावना न्यून रहेकाले गर्दा कांग्रेसभित्रबाटै सभापति देउवा नै राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बन्नुपर्ने आवाज बलियो रूपमा उठेको छ । माओवादी केन्द्रले कांग्रेसलाई सहयोग गर्न बचन दिएमा देउवा नै राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बन्न सक्ने प्रबल सम्भावना रहेको छ ।

• देवन्द्र चुडाल
endrachudal@gmail.com

गरेका छन् । माओवादीले माधव नेपाललाई सहयोग गर्ने रणनीति लिएमा कांग्रेस फेरी नराप्रोसँग पछारिने सम्भावना रहेको छ । त्यस्तो बेलामा माओवादीका ढोक्सामा कांग्रेस फस्ने प्रायः निश्चित जस्तै देखिएको छ । फागुन १३ गते अर्थात भोली मनोनयन हुने बेला सम्मान कुन उम्मेदवाराको प्रस्ताव र समर्थक कुन कुन दलहरूबाट को को बस्छन् त्यसैबेला कसले जित्ने र हार्ने निश्चित हुनेछ । फागुन २५ गते त फाइनल खेल हुने र रेफ्रीले जितको घोषणा गर्ने मात्र हो ।

प्रधानमन्त्री दाहालले भन्ने गरेको राष्ट्रिय सहमतिबाटे राष्ट्रपति चुनिनुपर्ने उद्घोषले काम गर्न सक्ने अवस्थाको अन्त्य भएको छ । अलग अलग दलहरूबाट राष्ट्रपतिका उम्मेदवार खडा भएको खण्डमा कसरी राष्ट्रिय सहमति हुन सक्छ ? एउटा मात्र पद भएकाले गर्दा त्यसमा पनि संविधानको संरक्षक र पालक पद भनेको राष्ट्रपति नै हो । राष्ट्रपति भनेको मुलुकको राष्ट्र प्रमुख समेत भएकाले गर्दा राष्ट्रपति कार्यकारी पद नभएपनि महत्वपूर्ण पद रहेकाले गर्दा अहिले तुला भनिएका राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो दलबाट राष्ट्रपतिको उम्मेदवार खडा गर्ने प्रायः निश्चित रहेको छ । यस्तो अवस्थामा कसरी र कुन सर्तमा राष्ट्रिय सहमति हुन सक्छ ? कांग्रेसका उम्मेदवारलाई नेकपा एमालेले समर्थन गर्न नसक्ने र नेकपा एमालेका उम्मेदवारलाई कांग्रेसले समर्थन नगर्न भएकाले गर्दा राष्ट्रिय सहमतिको कुरा गर्न जनतालाई भुक्तायाउने खेल बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । कांग्रेस र नेकपा एमालेले एकले अर्कोलाई स्वीकार गरेर आलोपालोको सिद्धान्त अनुसार राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्री बनाएको खण्डमा माओवादीको चुरीफुरी समाप्त हुनेछ । कांग्रेस र एमालेले मिलेर सरकार गठन गरेको अवस्थामा त्यो सरकारमात्र रिथर सरकार हुन सक्छ । कांग्रेस र एमाले मिलेर मुलुकलाई अधि बढाउन सक्छन् किनकी उनीहरूसँग मात्र भण्डे दई तिहाई मत संसदमा रहेको छ ।

नांडु उरु इहाइ ना संसदमा रहयग्या छ ।
संसदमा रहेका साना दलहरूको
समर्थनमा काग्रेस र एमाले मिलेको
खण्डमा संसदमा दुई तिहाई भन्दा बढी
मत हुने भएकाले गर्दा त्यसबेला सरकारले
संविधान नै संशोधन गर्न सक्ने अवस्था
हुन्छ । अहिलेको संविधानमा केही सुधारको
आवश्यकता रहेको छ । संविधानका कठिपय
प्रावधानहरू त्रुटीपूर्ण र अव्यवहारिक रहेकाले
गर्दा संविधान संशोधनको आवश्यकता
देखिएको छ । संविधानकै कारण कुनै
एक दलले संसदमा बहुमत ल्याउन सक्ने
सम्भावना नरहेको र जहिले पनि संयुक्त
सरकार निर्माण गर्नुपर्ने अवस्था रहेकाले
गर्दा स्थिर सरकार समेत गठन हुन सक्ने
सम्भावना नै देखिँदैन । त्यही कारणले गर्दा
साँच्चिकै काग्रेस र एमालेले देश विकास र
जनताको चाहनानुसार अधि बढ्न खोजेका
हुन् भने उनीहरू दुवै मिल्नुको अर्को विकल्प
छैन । अहिलेसम्मको अवस्था हेर्दा आजसम्म
एउटै सरकारले चाहे त्यो एक दलको होस्
चाहे संयुक्त सरकार नै किन नहोस् त्यसले
पुरै पाँच वर्ष कार्यकाल पुरा गरेको इतिहास
है ।

सरकार अस्थिर रहेकै कारण मुलुकले
विकासको फड्को मार्न नसकेको र
जनताका चाहना समेत पुरा नभएकाले
गर्दा जनतामा एक प्रकारको आक्रोश
बढ्दै गएको छ । जनताले सहज रूपमा
सेवा सुविधा समेत पाउन सकेका छैनन् ।
राजनीतिक परिवर्तन पछि जनताका चाहना
बढेका भएपनि जहिलेसुकै अस्थिर सरकार
रहेकै कारण मुलुकले तीव्र विकास गर्न
सकेको छैन । रोजगारी नभएर लाखीं
युवा युवती विदेशिएका छन् । युवा वर्ग
भनेको विकास निर्माणका सहायक हुन
उनीहरू विदेश पलायन भएपछि मुलुकको
विकास कसरी हुन्छ ? यी सबै कारणले
पर्वत विकासको दर्ता बढाएको

गर्दा मुलुकको दुई तुला दल मिलेर
स्थिर सरकार गठन गर्न नै अहिले
पहिलो आवश्यकता हो । यो अब कस्को
ढोक्सामा कसलाई पार्ने रणनीति छोडेर
देश विकासको काममा अधि बढनु नै
राजनीतिक दलहस्त्यो धर्म र कर्म हो ।

शिक्षणमा मातृभाषाको प्रयोग

डा. दुविनन्द ढकाल

फेब्रुअरी २१ अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवस। अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवस बहुभाषिक र बहुसंस्कृतिक विविधता र बहुभाषिकता प्रवर्धनका लागि विविध कार्यक्रमहित प्रयोगका वर्ष मनाउने गरिन्छ। हामीले यो दिवस मनाउनुको प्रयोजनसमेत खोजुपर्ने हुन्छ। यस वर्ष (सन् २०२३ मा) युनेस्कोले अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवसका उपलक्ष्यमा मूलतः तीन विषयमा आफ्ना कार्यक्रम केन्द्रित गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

पहिले, बहुभाषिक परिवेशमा शिक्षालाई रूपान्तरण गर्नका लागि विद्यालय जान भर्ना हुने उमेरका बालबालिकाको शिक्षामा मातृभाषामा शिक्षा दिनका लागि जोड दिने। द्वितीय, पूर्ति गतिले बदलेंदै गएको विश्व परिवेशको सन्दर्भ, संकटकालीन अवस्था र संकटकालीन परिस्थितिमा बहुभाषिक शिक्षा र बहुभाषिकतामार्फत सिकाइ प्रवर्द्धन गर्ने। तृतीय, लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका तथा लोप हुने लागेका भाषालाई पुनः सबलीकरण गर्ने। यस वर्षको अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवसको नारा 'शिक्षाको स्वान्तरणका लागि बहुभाषिक शिक्षाको आवश्यकता' रहेको छ।

यस वर्षको विषय स्थानीय भाषालाई शिक्षामा प्रयोग गर्ने तथा उनीहरूलाई शिक्षाको अवसरसँग अन्तरसम्बन्धित गराउनेसमेत रहेको छ। बहुभाषिक मूलक नेपालमा समेत अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवस सान्दर्भिक रहेकाले नेपालमा बोलिने भाषाभावारे समेत यसको सान्दर्भिकता रहेको छ। प्रस्तुत लेखमा उल्लिखित तीन विषयको चर्चा गर्दै नेपालको सन्दर्भ जोड्ने प्रयास गरिएको छ।

मातृभाषाको शिक्षामा पहुँच : विश्वव्यापी रूपमा ४० प्रतिशत जनसंख्याको आफ्नो मातृभाषा वा आफूले बुझे भाषामा शिक्षाको पहुँच छैन। हालका वर्षमा बहुभाषिक शिक्षाको महत्व बुझेर बहुभाषिक शिक्षाका कार्यक्रमले व्यापकता पार्चेंदै गएको छ। हालका केही दशकमा बालबालिकालाई मातृभाषामा शिक्षा प्रदान गर्ने कार्यक्रम प्रभावकारी हुने विषयले व्यापक आकार ग्रहण गरेको छ। शिक्षामा बहुभाषिकता समावेशी स्वभावको हुन्छ।

भाषाको कारणले शिक्षामा कसैलाई छुट नदिने हुनाले यसले संयुक्त राष्ट्रसंघको दिग्गजो विकासका लक्ष्यको उद्देश्यलाई समेत आत्मसात गर्छ। युनेस्को जस्ता संस्थाले बहुभाषिक शिक्षालाई प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य राखेका हुन्छन्। बहुभाषिक शिक्षामा बालबालिकाले बोल्ने वा बुझ्ने भाषामा शिक्षा प्रारम्भ गरी क्रमशः सिकाइमा अन्य भाषाको प्रयोग बढाउँदै लगिन्छ। बहुभाषिक मुलुकमा बालबालिकाले दोस्रो तथा तेस्रो भाषामा विद्यालयमा पठनपाठन गर्दा उनीहरूले दोस्रो वा तेस्रो भाषा बुझनका लागि र भाषाका माध्यमबाट बोध गर्ने विषयवस्तुका लागि थप प्रयत्न र संघर्ष गर्नुपरिहेको हुन्छ। पाठ्यसामग्रीमा आफ्नो संस्कृतिसम्बन्धी सामग्री समावेश नगरिएका कारण बालबालिकालाई विषयवस्तु बुझन कठिनाइ भोग्नुपर्ने थार्थर्थसमेत यहाँनेर स्मरणीय छ।

शिक्षामा मातृभाषा प्रयोगले बालबालिकाको घर र विद्यालयको भाषाबीच हुने अन्तरलाई कम गर्नुका साथ विद्यालयको वातावरणलाई बदल्ने वातावरणको अन्तरलाई कम गर्छ। यसले घर र विद्यालयको वातावरणबीचको दूरी कम गरी विद्यालयको वातावरणलाई मातृभाषासँग जोड्न सधाउँछ। यस प्रकारको वातावरणमा बालबालिकाको सिकाइ प्रभावकारी हुन्छ। बहुभाषिक शिक्षामा समाजको विकासमा सधाउ पुन्याउँछ। बहुभाषिक शिक्षाले बहुभाषिक संस्कृति, विश्व दृष्टिकोण र ज्ञानको विकासलाई जोड दिने भएकाले समावेशी समाजको विकासमा सधाउ पुन्याउँछ। बहुभाषिक शिक्षामा प्रयोग गर्दा

ती भाषाको संरक्षणमा समेत टेवा पुग्ने विषयसमेत यहाँनेर स्मरणीय छ।

यस कार्यक्रमले शिक्षाको माध्यम भाषाले समावेश गर्न नसकेका अल्पसंख्यक भाषिक समुदाय र आदिवासी जनजातिका भाषालाई मूल रूपमा सधाउ पुन्याउँछ। नेपालजस्तो बहुभाषिक मुलुकमा लेख्य प्रम्पारात उन्मुख भएका भाषामा सामग्री निर्माण, मातृभाषी शिक्षकको उपलब्धतामा कमी, भाषिक समुदायमा आफ्नो मातृभाषाको औपचारिक शिक्षाको उपायेयतावारे अविश्यासजस्ता कारण रहेका छन्। मातृभाषामा शिक्षा प्रदान गर्न उद्देश्यले नेपाल सरकारका तर्फबाट करिब ३० भाषामा सामग्री तयार भए पनि लक्ष्यानुरूप यो कार्यक्रम लागू हुन कठिनाइ भएको देखिन्छ।

भाषिक विविधताको संरक्षण :

हरेक मातृभाषिक वक्ताका लागि भाषा पहिचान मात्र नभई यो सञ्चारको माध्यम, सामाजिक एकता, शिक्षा र विकाससँग समेत अन्तरसम्बन्धित हुन्छ। कुनै पनि भाषा यसका वक्ताका लागि सञ्चारको माध्यम भाषा मात्र नभई समग्र पर्यावरणका लागि समेत महत्वपूर्ण हुन्छ। भूमण्डलीकरण र आधिनिकीकरणका कारण संसारमा बोलिने भाषाको क्षयीकरण द्वारा गतिमा भइरहेको छ। भाषा लोप हुँदा त्यस भाषामा रहेका विशेष विशेषता, त्यस भाषाले बोकेको विश्वदृष्टिकोण र विशेष ज्ञानको समेत लोप हुन्ने गर्छ। भाषा लोप हुँदा कुनै भाषाले दिने सोचाइ र व्यक्त गर्ने तरिकामा समेत हास आउँछ।

भाषिक र जैविक विविधतामा समानान्तर सम्बन्ध हुने गर्छ। जैविक विविधताजस्तै भाषिक विविधता पनि लोप हुने अवस्थामा रहेको छ। उदाहरणका रूपमा औषधिजन्य वनस्पतिलाई लिन सकिन्छ। भाषाको लोप हुँदा पर्यावरणीय ज्ञानमा हास हुने विषयसमेत यहाँनेर सान्दर्भिक छ। जुरिच विश्वविद्यालयका अनुसन्धान रोड्रिगो कामार-लेरेटोको अनुसन्धान टोलीले गरेको अध्ययनमा भाषा लोप हुँदा परम्परागत रूपमा प्रयोग हुँदै आएका औषधिजन्य वनस्पतिबारे रहेको ज्ञान र उपयोगमा समेत हास आएको उल्लेख गरिएको छ। परम्परागत रूपमा प्रयोग हुँदै आएका औषधिजन्य वनस्पतिभन्दा पनि त्यससम्बन्धी ज्ञानको हास हुने विषय अर्थै मननीय रहेको छ।

हरेक दुई सातामा एउटा भाषाले मृत्यु वरण गर्छ। भाषासँगै यससँग सम्बद्ध ज्ञान र बैद्धिक सम्पदाको समेत लोप हुने गर्छ। संसारमा बोलिने ६ हजार भाषामध्ये ४३ प्रतिशत भाषा लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका छन्। यीमध्ये सीमित भाषालाई मात्र शिक्षा र सार्वजनिक क्षेत्रमा प्रयोग गरिएको छ र एक सयभन्दा कम भाषा डिजिटल संसारमा प्रयोग गरिएका छन्। बहुभाषिक र बहुसास्कृतिक समाज भाषामार्फत अस्तित्वमा रहन्छन्। यस्ता समाजले परम्परागत ज्ञान र संस्कृति दिगो प्रकारले संरक्षण गर्नुको छ।

नेपालमा भाषिक विविधता संरक्षणका विषयमा बहस भएका छन्। नेपालमा बोलिने एक सयभन्दा बढी भाषा पारिवारिक किसिमले पौँचभन्दा बढी भाषा परिवारसँग सम्बन्धित छन्। यी भाषा दशभन्दा बढी लिपिमा लेखिन्छन्। नेपालमा बोलिने भाषामा केकस्ता भाषिक विविधता छन्, त्यसको अर्थै पनि कम भाषा चर्चा हुने गरेको पाइन्छ। निकै कम वक्ता भएका र लोपोन्मुख भाषाको अभिलेखीकरण र ती भाषालाई शिक्षामा प्रयोग गर्ने विषयमा समेत केही प्रयत्न भएका छन्। भाषा संरक्षण तथा संवर्द्धनमा सरकारी निकायबाट प्रदान गरिने अनुदान विभिन्न निकायबाट खर्च गर्ने गरिएको छ। भाषा संरक्षण तथा संवर्द्धनमा विभिन्न निकायबाट छरिएर गरिएका कार्यक्रमबाट अपेक्षित परिणाम प्राप्त गर्न सकिएको छैन।

बहुभाषिकताका फाइदा : केही एकभाषिक समाज, राज्य तथा व्यक्तिले बहुभाषिकतालाई बोक ठाने गरेको पनि पाइन्छ। उनीहरूले बहुभाषिकताले देशको

एकता कायम हुन नदिने तथा राज्यलाई दायित्य मात्र थप्प भन्ने गर्नुन्। बहुभाषिक मुलुक भएका केही मुलुकमा धार्मिक तथा राजनीतिक कारणले त्यहाँ बोलिने भाषाको सूचीकरण नै गरिएको हुँदैन। विगत केही दशकसम्म बहुभाषिकतालाई हेय दृष्टिकोणले हेरिने र यसलाई विकासको बाधकसमेत माननिन्थ्यो। बालकको मरित्यकमा एउटा मात्र भाषा सिक्ने स्थान (खण्ड) हुने उनीहरूको रोचाइ थियो।

घरमा एउटा भाषा बोल्ने बालबालिकाले विद्यालय जाँदा दोस्रो वा तेस्रो भाषा सिक्न कठिनाइ हुने कारण उनीहरूले अवधिसम्म बहुभाषिकता प्रयोग गरेका बहुभाषिक वक्ताका अर्को भाषामा शैक्षिक उपलब्ध हासिल गर्न

परिवेश बोलिने हुँदा यसले उनीहरूको बैद्धिक लक्षका उच्च तहको हुने पाइयो। यसले उनीहरूलाई नयाँ अवधारणा निर्माण गर्न विविधतायुक्त मानसिक क्षमता प्रदान गर्छ। त्यसकारण बहुभाषिक वक्ताका लागि बहुभाषिकता उच्च तहको मानसिक चिन्तनमा सहयोगी हुने गर्छ।

बहुभाषिकताले मानव मरित्यकमा गर्ने कायमा समेत प्रभाव पार्छ। वयस्क बहुभाषिक वक्ताका संवेज्ञात्वम् नियन्त्रणका लागि आवश्यक पर्न सीप बढी देखिन्छन्। लामो अवधिसम्म बहुभाषिकता प्रयोग गरेका बहुभाषिक वक्ताका यस प्रकारका संवेज्ञात्वम् सीप प्रस्त रूपमा देखिन्छ।

बोलिने भाषाहरू पनि मातृभाषाका रूपमा सूचीकरण भएको यथार्थ एकातिर छ भने पश्चिम नेपालका केही जिल्लाका नामबाट भाषाको सूचीकरण भएको स्थितिमा ती भाषा पुनः सूचीकरणमा पर्न वा पर्देन, त्यसको सूचना कसरी प्रकाशन हुन्छ, भने पक्ष विचारणीय छ। अन्त्यमा : संयुक्त राष्ट्रसंघले सन् २०२०-२०३२ लाई अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दशकका रूपमा मनाउने भनी गरेको घोषणाले यस दशकमा मातृभाषा दिवस भनै सान्दर्भिक देखिन्छ। यस दशकमा मातृभाषाका आधारित एवम् पुनः सबलीकरणका प्रयोगसँग तीव्रता दिने

राष्ट्रपतिमा ओलीको 'ढोक्सा' र प्रचण्डको 'अन्तम परीक्षा'

यम विराही

मुलुकको राजनीतिमा यतिबेला राष्ट्रपति कुन दलको को हुने भनेर सर्वाधिक चासोको बिषय बनेको छ। यही सन्दर्भमा सञ्चारमाध्यमबाट थरीथरीका समाचारहरू बाहिरिएका छन्। चर्चामा आएकामध्ये संभवतः कुनै एकजना पात्र राष्ट्रपतिमा पदासिन होलान्। देश, जनता र संविधानप्रतिको आफ्नो कर्तव्य पालना गर्नसक्ने राजनीतिक व्यक्ति नै राष्ट्रपति हुनुपर्न आमधारणा बलियो बन्दै गइरहेको छ।

संविधानले निष्पक्ष भएर भूमिका निर्वाह गर्ने पदका रूपमा राष्ट्रपतिलाई स्थान दिइएको छ। संविधानिक राष्ट्रपतिको एउटा सबैभन्दा ढूलो शक्ति भनेकै निष्पक्षता हो। त्यो व्यवहारबाट देखिने हुनुपर्छ।

जुनसुकै दलको व्यक्ति राष्ट्रपति भए पनि विगतमा आफू कुनै पार्टीको थिए भन्ने भावनाबाट मुक्त हुनुपर्छ। राष्ट्रपति एउटा संस्था भएकाले यसको मर्यादा र सम्मान गर्नुपर्ने पहिलो दायित्व उसैको हुन्छ। जब निष्पक्षतामाथि प्रश्न उठ्छ राष्ट्रपति पदको गरिमा नै हल्गुगो बन्न पुग्छ। विगतमा राष्ट्रपतिले पार्टी विशेषको विषयमा आफूलाई संलग्न गराइएका र निर्देशित भएका भन्ने गुनासाहर अर्थै सेलाएका छैनन्। गणतन्त्रको धरोहर तथा प्रतिकका रूपमा रहेको राष्ट्रपतीय संस्थाले संविधानको पालना र संरक्षण गर्नुपर्ने प्रमुख कर्तव्य सम्बन्धमा सार्वजनिक रूपमा उठाइएका विवादहरू अभै ताजा छन्। दलको स्वार्थमा निर्देशित भएका काम गर्दा संस्था नै कमजोर हुन पुगेको र राजनीतिक विवादबाट संस्थालाई निरपेक्ष राख्न नसकेका लाञ्छनाहरू सतहमै आए। जुन संविधानतः शोभनीय होइन।

राष्ट्रपतिलाई संविधानको संरक्षक भनिएको छ। २०७२ को संघीय गणतन्त्रिक संविधानले त्यही भन्छ। राष्ट्रिय स्वार्थका विषयमा राष्ट्रपतिले चासो राख्न नमिले भन्ने होइन, तर राष्ट्रिय स्वार्थ र अभिभावकीय भूमिकाको लेपन लगाएर कुनै पार्टीको विषयमा सक्रिय हुन पाउने परिकल्पना संविधानले गरेको छैन। राष्ट्रपतिले गर्ने कामहरू बृहद राष्ट्रिय हीतका दृष्टिकोणबाट हुनुपर्छ। दल वा नेता विशेषको स्वार्थमा राष्ट्रपतिबाट कामहरू हुँदा मुलुकप्रतिको अभिभावकीय भूमिकाको आसा र भरोसामाथि तुषारापात भएका आलोचना भइरहेका सन्दर्भमा नयाँ राष्ट्रपतिको निर्वाचन अभै पैचिलो बनेको छ।

यदि बेलैमा कमजोरीतर्फ दलहरू सचेत हुन सकेन्न भने फेरि गणतन्त्रको प्रतीक मानेको संस्था नै कमजोर हुने खतरा रह्न्छ। यस्तो अवस्था दोहोरियो भने मुलुक नै अप्यारो रिथितिमा पुग्ने जोखिम रह्न्छ। एक हिसावले हामी अभै संत्रमणकालकै चरणमा छौं। लोकतन्त्र खरैंसे संस्थागत हुन लागेको अवस्था छ।

देश र...

कति उद्योगसंदान खुले, युवायुवतीहरू विदेश किन जाने भनेर स्वावलम्बी बने, तिनले स्वदेशमै रिखियान पाए? सुशासनको प्रत्याधूति कति बढ्दो? इमान र विश्वासमा कति बढ्दोतरी भयो? जवाफ दिने ल्याकत र ह्याउ एउटा नेतामा पनि छैन। यस्तो पनि अग्रमन हुन्छ? राजमार्गको नाम लोकमार्ग राज्यमात्र लोकतन्त्रिक उपलब्धि हो?

गोहीले अंसु भारी भारी मान्छे खानु र लोकतन्त्रिक राजनीतिमा नागरिक अन्यायमा पर्नु उरते उरते भएन र?

केही समयअधि भारतको त्रिपुरा

राष्ट्र प्रमुखका रूपमा संवैधानिक मार्गमा अग्रसर भइरहने राष्ट्रपति मुलुकलाई चाहिएको छ। मुलुकका पछिला परिदृश्यबाट प्रतिरप्त्यर्थात्मक बहुदलीय लोकतन्त्रिक शासन व्यवस्था, नागरिक स्वतन्त्रता, प्रेस स्वतन्त्रता, स्वतन्त्र न्यायपालिका तथा कानूनी राज्यको अवधारणा जस्ता लोकतन्त्रिक मूल्य र मान्यतामा पूर्ण निष्ठा भएको दहो संरक्षकको आवस्यकता भन् बढेर गएको अनुभूति हुँदै छ।

२०६२-६३ को जन आन्दोलनको परिणाम स्वरूप विद्रोही शक्तिरैंग सम्पैता गरी संविधानसभामार्फत जनताको नासोका रूपमा २०७२ को संविधान प्राप्त भएको थियो। दोस्रो जनआन्दोलनको परिणामस्वरूप काँग्रेसका नेता गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वमा माओवादीसँग विस्तृत शान्ति सम्पैता भई नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ जारी भएपछि विधिवत रूपमा २४० बर्ष लामो राजतन्त्रको अन्त्य भएको थियो। काँग्रेसका नेता सुशिल कोइरालाकै नेतृत्वमा गणतन्त्रिक संविधान जारी भएको हो। लामो उत्तराचालाव र संघरप्तछि सहकार्यमा व्यवस्था नै परिवर्तन भएको ऐतिहासिक सच्चाईलाई कसैले विर्सन मिल्दैन। यी तथ्यालाई यतिबेला भन् बढी हृदयडगम गर्नुपर्न अवस्था छ। जन्म दिने आमालाई नै आखिर बच्चाको माया बढी हुन्छ। मन्त्रिपरिषदले गरेको निर्णयउपर राष्ट्रपतिले सम्पाउने प्रयास समेत नगरी निर्देशित रूपमा प्रस्तुत भएका तिता अनुभव सामुन्नेमै छन्। त्यसपछि अस्थिरताको कुन हद भयो भनिरहनुपर्दैन।

संविधानको संरक्षकको भूमिका निर्वाह गर्ने भनेको न अर्कोले लाए अहाएको काम गर्ने हो, न अधिकारको दुरुपयोग। कल्पनाशीलताबाट चल्ने पनि होइन। संविधान, कानून, समसामयिक परिस्थितिलाई विचार गरेर निष्ठाका साथ आफै विवेकमा उभिनसक्ने व्यक्ति नै राष्ट्रपति बन्नुपर्न आजको आवश्यकता हो। बुहातर राष्ट्रिय हितमा संविधानसम्मत विवेक प्रयोग गर्ने पात्रलाई राष्ट्रपतिमा उभ्याइनुपर्छ। विगतमा राष्ट्रपतिको कुराबाट ज्ञान लिएर पाठ सिक्नुपर्छ।

यसरी राष्ट्रपति आफैका अत्यन्त संवेदनशील र गहरूणो पद हो। यो पद राष्ट्रप्रमुखका रूपमा राष्ट्रका तर्फाबाट व्यक्ति गरिएको सम्मान र मर्यादाको अभिव्यक्ति हो। यसर्थे राष्ट्राध्यक्षका रूपमा राष्ट्रपतिलाई राष्ट्रको प्रतिनिधित्व गर्ने सिंगो संस्था मनिन्छ। यसर्थे यो संस्थाको प्रतिष्ठामा भविष्यतमा दार्त्तिको रूपमा सम्मान गर्ने चाहना हो भने त्यस्तो उपयुक्त पात्र काँग्रेसभित्रै छ। निरुद्धकुशताविरुद्ध लोकतन्त्रको लडाईमा अनेको यातना र जेलनेले सहैदै ६ दशक हिउँद-बर्खा खपेका व्यक्ति छन्। जो, आदर्श अनि निष्ठाको भट्टीमा खारिंदै आफैमा 'स्पात' हुन्। र, आफैमा एउटा संस्थाका हैसियत राख्छन्। चनले निवेनेको बाघ र बाघले निवेनेको वन छौं हो र ? यस्तो व्यक्तित्व राष्ट्रपतिमा आउँदा नै सबैका लागि गोरवबोध हुने छ।

होइन, सबैथोको भुक्तभोगी हुँदूहुँदै फेरि केपी औलीले थापेको 'ढोक्सा' मा फस्न पुगे प्रधानमन्त्री मात्र होइन, माओवादी पार्टीको लागि आत्मघाती हुने छ। यो 'ढोक्सा' अस्थिरताको नयाँ संकरण हो भनेर बुझ डिलाई गरिनुपर्दैन। विगतका कमजोरीबाट आत्मघोष गर्ने खास समय पनि यही नै हो। नत्र भविष्यका लागि केवल पश्चात्ताप मात्रै बाँकी रहन्छ। यसर्थे, थैरै समय बाँकी छैंदै मुलुकको माटो सम्झेको निर्णय लिने जिम्मेवारी माओवादी केन्द्रको काँधमा छ। र, साँचो प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहाल प्रवण्डको हातमा छ।

भविष्यमा अन्यौल, अस्थिरता र

द्विविधाको अवस्था आउन नदिन आजै गम्भीर रूपले घोलिन जरुरी छ। कसैको 'कार्ड' बनेर राजनीतिक आदर्श, संस्कार, सिद्धान्त, विचार सबै विज धुलिसात हुने लाइनमा किमार्थ जानु हुँदैन। अन्यथा प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपतिवीच दूरी बढेर मुलुकको राजनीति फेरि गिजोलिने दिशातर्फ जाने अवस्था आउने छ। यो बुझन जरुरी छ कि, राष्ट्रपतिको सबैभन्दा विश्वसनीय अनि सक्षम राजनीतिक सल्लाहकार नै प्रधानमन्त्री हो।

राष्ट्रपतिका कामकाराहाईमा प्रधानमन्त्री भन्नै सरकारको छवि भरिक्नुपर्दै। राष्ट्रपतिको भूमिका जित विवादित हुन्छ, त्यति नै प्रधानमन्त्री कमजोर मानिन्छ। राष्ट्रपति संस्थालाई मर्यादित बनाउने प्रमुख जिम्मेवारी प्रधानमन्त्रीको हो। राष्ट्रपतिका विचारलाई प्रधानमन्त्रीले नै अभिव्यक्त गर्ने हो। प्रधानमन्त्रीको त्यो भावनामा राष्ट्रपतिले संस्थालाई दुई विकेटको रोमाञ्चक जित निकाल्यो। नेपालको जितमा कप्तान रोहितकुमार पौडेलले नटआउट १५ रन तथा पूर्वकप्तान तथा लेग स्पिनर सन्दीप लामिजानेले महत्वपूर्ण चार विकेट लिएका थिए।

खेलकुद

च्याम्पियन स्टकल्यान्डमाथि नेपालको रोमाञ्चक जित

नेपालले आइसिसी पुरुष विश्वकप लिङ-२ शूखलामा पहिलोपटक लगातार चार खेलमा जित निकालेको छ। त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट मैदानमा भएको स्कल्टल्यान्ड र नामिबिया सम्भिलित क्रिकेटमक एकदिवसीय शूखलामा नेपालले चारे खेलमा स्पष्ट अंक जोडेको हो। शूखलान्तर्तार्गत मंगलबार नेपालले च्याम्पियन स्कल्टल्यान्डमाथि दुई विकेटको रोमाञ्चक जित निकाल्यो। नेपालको जितमा कप्तान रोहित कप्तान रोहितले नटआउट १५ रन तथा पूर्वकप्तान तथा लेग स्पिनर सन्दीप लामिजानेले महत्वपूर्ण चार विकेट लिएका थिए।

तीन खेलअधि नै लिङ-२ को विजेता बनिसकेको स्कल्टल्यान्डले पहिलो व्याटिङ गर्दै ४६.१ ओमरमा सबै विकेट गुमाएर दुई स्पष्ट १२ रनको मध्यम योगफल खडा गरेको थियो। प्रत्युत्तरमा नेपालले ४४.१ ओमरमा आठ विकेटको नोक्सानीमा दुई स्पष्ट १३ रन जोडेदै शूखलालाई स्पष्ट आठ अंक जोडेयो। नेपालले चारे खेलमा लक्ष्य पछ्याउँदा सफलता हात पारेको हो।

● हिमालयन र सिभिल बैंकको एकीकृत कारोबार आजदेखि

हिमालयन बैंक लिमिटेड र सिभिल बैंकको एकीकृत कारोबार आजदेखि हुने भएको छ । हिमालयन बैंकले सिभिल बैंकलाई प्राप्ति गरेपछि सोही दिनदेखि एकीकृत कारोबार गर्न तय भएको हो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकले दुवै बैंकलाई गत माघ १७ गते मर्जरका लागि अन्तिम स्वीकृति दिएको थियो । केन्द्रीय बैंकले अन्तिम स्वीकृत दिवै फागुन १६ गतेसम्म एकीकृत कारोबारको समय तोकेको थियो । राष्ट्र बैंकले तोकेको समयभन्दा अगाडि नै बैंकले एकीकृत कारोबारको मिति तोकेको हो ।

हिमालयन बैंक र सिभिल बैंकबीच एक सय बाबार ८० कित्ता (१००:८०)को स्वाप रेसियो अर्थात् सिभिल बैंकको एक सय कित्ता सेयरबाबर हिमालयन बैंकको ८० कित्ता सेयर अनुपात हुने सिभिल बैंकका मर्जर समिति संयोजक अम्बिर बोगटीले जानकारी दिए । एकीकृत कारोबार अगाडि दुवै बैंकले सिस्टम अपग्रेडका लागि दुई दिन कारोबार बन्द गर्ने जनाएका छन् ।

यही फागुन १२ गते हिमालय बैंकले सिभिल बैंकलाई प्राप्ति गरेपछि सिभिल बैंकको सेयर कारोबार १५ दिन रोकका हुने भएको छ । दुई बैंकबीच मर्जरपश्चात् एकीकृत कारोबार सुरु भएपछि सिभिल बैंकको सेयर रोकका हुने भएको हो ।

नेपाल स्टक एक्चेजर (नेप्से)मा सिभिल बैंकले बिहीबार सूचना पठाउँदै आगामी फागुन १४ देखि चैत २ गतेसम्म बन्द हुने जनाएको हो । यही फागुन १२ गते हिमालयन बैंकसँग मर्ज दुरु लागेको सिभिल बैंकको सेयर मिलान, धितोपत्र पुनः दर्ता, धितोपत्रको अभीतिकरण तथा सूचीकरण प्रयोजनका लागि सेयर कारोबार रोकका हुन लागेको हो ।

● सिटिजन लाइफले दियो सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी तालिम

सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतकावादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरेको छ । कम्पनीले फागुन १ देखि ९ गतेसम्म प्रधान कार्यालय थापथलीमा कम्पनीमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीका लागि उक्त तालिम आयोजना गरेको हो ।

काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका बर्दिवास, मिर्चेया, गाईघाट, विराटनगर, धरान, इनरुवा, विराटचोक, बिर्तमोडलगायतका विभिन्न स्थानमा कम्पनीसँग आबद्ध अभिकर्ता एवं सम्पूर्ण कर्मचारीका सहभागितामा तालिम सञ्चालन गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीको व्यवस्थापन समूहसमेतको उपस्थिति रही सम्पूर्ण कर्मचारीलाई दिइएको तालिम कम्पनीका कानुन, अनुपालन तथा जोखिम व्यवस्थापन अधिकृत गिरुबहादुर भुजेल्ले प्रदान गरेको जनाइएको छ ।

उक्त तालिममा गैरकानुनी कमाइ र आतककारी कार्यालय संकलित कालो धनलाई बिमाको माध्यमबाट सेतो धन बनाउने कार्यलाई कसरी नियन्त्रण गर्न सकिन्छ, यसका प्रक्रिया के-के हुन, रिपोर्टिङ कसरी गर्ने अदिन विषयमा विस्तृत जानकारी दिइएको छ ।

काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका स्थानहरूमा कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पोषकराज पौडेलले तालिम दिएको जनाइएको छ । उनले तालिमको महत्व र प्रभावका साथै यसलाई कार्यान्वयन गर्न हरेक कर्मचारीले गर्नुपर्ने कम्पका बोमा जानकारी दिएको कम्पनीले जनाएको छ । यसप्रकारको कार्यक्रम देशभरि क्रमशः विस्तार गरिने उनको भनाइ थियो ।

● नबिल बैंकमा महिला उद्यमीका व्यापारिक स्टल राखिने

महिला उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन तथा सञ्चालन गर्ने र स्वदेशी उत्पादनलाई बढावा दिने उद्देश्यसहित महिला उद्यमीको वित्तीय पहुँच विस्तारका लागि नबिल बैंक र महिला उद्यमी महासंघ (एफविन)बीच साझेदारी सुरु भएको छ । साझेदारीपत्रमा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गाना तथा एफविनकी अध्यक्ष निरु रायमाझी खत्रीले हस्ताक्षर गरेका हुन् ।

सम्पदवारीअनुसार महिला बैंकले आप्ना शाखा कार्यालयहरूमा महिला उद्यमीका उत्पादनका लागि स्टल उपलब्ध गराउने उल्लेख छ । एफविनअन्तर्गतका महिला उद्यमीलाई नबिल बैंकको

कपोरेट

नबिल सामाजिक उद्यमशीलता (एनएसएसई) कार्यक्रमसम्बन्धी जानकारी तथा तालिममा सहभागी गराउने जनाइएको छ ।

सम्पदवारीअनुसार पहिलो चरणमा एफविनले हरेक महिना एकपटक नबिल बैंकको केन्द्रीय कार्यालयमा स्टलहरू लगाउने जनाइएको छ । यी स्टलहरूमा नेपाली उद्यमीद्वारा उत्पादित उत्पादनहरू रहने उल्लेख छ । यस प्रकारका नेपाली उत्पादनहरूले नबिलका कर्मचारी र यसका ग्राहकको नेपाली उत्पादनहरूप्रति सकारात्मक व्यवहार परिवर्तन गर्न मद्दत गर्न बैंकले विश्वास व्यक्त गरेको छ । वित्तीय पहुँच, उद्यमशीलता र वित्तीय साक्षरता तालिमले महिला सञ्चालकरणलाई बढावा दिने बैंकको भनाइ छ ।

नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको दिगो विकासको लक्ष्यलाई संघाउन नबिल बैंकले ०७८ असार १५ गते धान दिवसका दिन दिगो बैंकिङको सुरुवात गरेको जनाएको छ । सुरुमा १७ वटा शाखाबाट सुरु गरेको दिगो बैंकिङ सेवा हाल एक सय शाखामा विस्तार भएको जनाइएको छ ।

● एनआइसी एसिया क्यापिटलको अध्यक्षमा राठी

एनआइसी एसिया क्यापिटल लिमिटेडको अध्यक्षमा सन्तोषकुमार राठी नियुक्त भएको छन् । क्यापिटलको सञ्चालक समितिले एनआइसी एसिया बैंक लिमिटेडमा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृतका रूपमा कार्यरत राठीलाई अध्यक्षमा नियुक्त गरेको हो । नवनियुक्त अध्यक्ष राठीको बैंकिङ क्षेत्रमा करिब २० वर्षको अनुभव रहेको जनाइएको छ । उनले हासिल गरेको लामो कार्यानुभव तथा उच्च व्यवस्थापकिय क्षमताले गर्वत आगामी दिनमा क्यापिटलको समग्र व्यवसाय विस्तार र क्यापिटलबाट प्रदान गरिने सेवालाई सर्वोत्कृष्ट बनाई क्यापिटलले थप नयाँ उचाइ चुन्ने कम्पनीले विश्वास व्यक्त गरेको छ ।

क्यापिटलले स्थापना भएको छोटो अवधिमा नै आव ०७९/०८० को दोस्रो त्रैमास अन्त्यसम्पर्क एनआइसी एसिया बैंक म्युचुअल फन्डअन्तर्गत चारवटा बन्दमुखी र एउटा खुलामुखी योजना गरी जाम्मा पाँचवटा योजना सञ्चालन गरिरहेको जनाइएको छ । साथै, खुलामुखी योजना एनआइसी एसिया डाइनामिक डेट फन्डमा सिस्टमेटिक इन्स्टर्टमेन्ट प्लान (एसआइपी)/सिस्टमेटिक विथडल प्लान (एसडब्ल्युपी)समेत सञ्चालन गरिरहेको क्यापिटलले जनाएको छ ।

लगानी व्यवस्थापन सेवाअन्तर्गत भेरो लगानी, भेरो भविष्य भन्ने मूल नाराका साथ ग्राहकमुखी नवीनतम योजना सञ्चालन गरी आव ०७९/०८० को पुस मसान्तसम्पर्कमा पाँच सय ८६ ग्राहकबाट एक अर्ब ५६ करोड रूपैयाँमन्दा बढी रकम संकलन गरी लगानी व्यवस्थापन सेवा उपलब्ध गराइरहेको जनाइएको छ । निक्षेप सदस्य सेवाअन्तर्गत पुस मसान्त, ०७९ सम्पर्क ६ लाख ३० हजारभन्ना बढी डिप्याट खाता खोलिसको जनाइएको छ । क्यापिटलले मर्चेन्ट बैंकिङ सेवाअन्तर्गत ०७९ साल पुस मसान्तसम्पर्कमा १५ वटा कम्पनीको सेयर रजिस्ट्रारसम्बन्धी सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको जनाएको छ ।

● अग्नि ग्रुपद्वारा सिन्धुलीमा ट्रियो इलेक्ट्रिक अटो सार्वजनिक

महिन्द्रा एन्ड महिन्द्रा (लास्ट माइल मोबिलिटी)ले लिथियम-आइओन सञ्चालित इलेक्ट्रिक थ्री-व्हिलर ट्रियो इलेक्ट्रिक अटो सिन्धुलीमा सार्वजनिक गरेको छ । आइतबार एक भव्य समारोहका साथ सिन्धुलीमा यो अटो सार्वजनिक गरिएको हो ।

अग्नि ग्रुपअन्तर्गतको सहायक कम्पनी एवं महिन्द्रा एन्ड महिन्द्रा (लास्ट माइल मोबिलिटी)का आधिकारिक विक्रेता इनर्जी प्रालिले कमलमाई नगरपालिका-६ रामाढीमा पनि ट्रियो इलेक्ट्रिक अटो सार्वजनिक गरेको छ । सिन्धुलीका नगर प्रमुख उपनगरको लाईकाबाट रोखेरेल, उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष अर्जुनकुमार श्रेष्ठ र अग्नि ग्रुपका प्रतिनिधिहरूको उपरिस्थिति सार्वजनिक गरिएको हो । सो अवसरमा पाँचजना ग्राहकलाई महिन्द्रा ट्रियो इलेक्ट्रिक अटो पनि वितरण गरिएको थियो ।

अग्नि इनर्जीको सिन्धुलीका लागि विक्रेता मरिण इभरप्रिन इन्टरप्राइजेज प्रालिले का प्रबन्ध निर्देशकद्वय खडकबहादुर श्रेष्ठ र टीकाबहादुर श्रेष्ठका अनुसार महिन्द्रा ट्रियो किन्ने ग्राहकहरूले उत्कृष्ट इन्जिनियरिङ र विश्वसनीयताबाट लाभ उत्तरान सक्छन् । उल्लेखनीय विशेषताको आर्कषक सेट, शून्य प्रदूषण र इच्छाइएका गुणहरूका साथ ट्रियोले नेपालमा कार्यक्रमसाकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गाना तथा एफविनकी अध्यक्ष निरु रायमाझी खत्रीले हस्ताक्षर गरेका हुन् ।

सम्पदवारीअनुसार बैंकले आप्ना शाखा

● नेपालपे क्युआरमा दुई लाख मर्चेन्ट आबद्ध

बैंक वित्तीय संस्था तथा भुक्तानी सेवाप्रदायकमार्फत नेपालपे क्युआरमा दुई लाखभन्दा बढी मर्चेन्ट आबद्ध भएका छन् । नेपाल विलयरिड हाउस लिमिटेड (एनसिएचएल)ले कार्यान्वयनमा ल्याएको नेसनल पेमेन्ट सिविचअन्तर्गत नेपाल-क्युआर स्टयान्डर्ड अनुसारको क्युआर अन्तराबद्धता कायम गर्ने गरी नेपालपे क्युआर सञ्चालनमा ल्याइएको ह

प्रचण्डले...

अहिलेको उनको रवैयारले प्रष्ट पारेको छ।

नेपालको राजनीतिमा दाहाललाई अस्थिर राजनीति पात्र मानिन्छ। अहिले उनले त्यसलाई आफैले प्रष्ट पारेको छन्। माओवादी पदाधिकारी बैठकले समान विचार भएका र सिद्धान्त मिलेसँग सहकार्य गर्न निर्णय गरेको थियो। तर पदाधिकारीको बैठकको निर्णय विरुद्ध दाहालले काग्रेससँग गठबन्धन गर्न निर्णय पदाधिकारीको बैठकको निर्णय विरुद्धको कार्य हो। आफूलाई कम्प्युनिष्ट भन्नेहरूले कम्प्युनिष्टसँग सहकार्य गर्नुको बदला नीति, सिद्धान्त र विचारै निम्नले पार्टीसँग गठबन्धन गर्नु भनेको सत्ता स्वार्थ र आफूलाई असद्यारो पर्दा सहयोग गर्न दलहरूलाई धोका दिनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। दाहाल राजनीतिक अस्थिरताका पात्र भनेर चिनिए आएकोमा अब उनीमाथि अर्को आरोप थपिएको छ धोकेदार भनेर।

काग्रेस संसदमा दुलो पार्टी भएपनि सरकार निर्माणमा असफल भएको थियो। दुलो पार्टीको हैसियतले उसले आफूलो पार्टीले राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्री दुवै पाउनु पर्ने अडान दाहालसामु राखेको थियो। त्यही अडानका कारण दाहाल नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी

ओलीकहाँ पुगेका र उनी प्रधानमन्त्री बन्न सफल भएको थिए।

आफू प्रधानमन्त्री बनेपछि उनले काग्रेससँग निरन्तर वार्ता गरिरहेका थिए। त्यसैको फलस्वरूप अहिले काग्रेस र माओवादीको मिलन भएको छ। यो मिलन राष्ट्रपतिको निर्वाचनले जुराइदिएको हो। नेकपा एमालेसँग दाहालले सहमति गर्दा राष्ट्रपति नेकपा एमालेलाई दिने सहमति गरेर नै उनी प्रधानमन्त्री बनेका हुन्। सभायुग र राष्ट्रपति एउटै पार्टीबाट हुँदा अन्य दलहरू छायाँमा पर्न डर दाहाललाई थियो किन पहिला सहमति गरियो त्यसको जवाफ अब दाहालले जनतालाई दिनुपछ।

प्रचण्डले नै दाहाल नेतृत्वको सरकार फालेर फेरी दाहालकै नेतृत्वमा सरकार बनाउने राजनीति केही पहिला नै लिएका थिए। त्यसैको परिणाम हो काग्रेस-माओवादीको मिलन। काग्रेस माओवादीको मिलन पछि नेकपा एकीकृत समाजवादी जसपा, लोसपा र राष्ट्रिय जनमोर्चा सहितका केही दलहरू काग्रेस माओवादीको गठबन्धनमा जान सक्ने सम्भावना समेत देखिएको छ।

राष्ट्रपतिको उम्मेदवार काग्रेसबाट हुने भएकाले काग्रेस र माओवादीको मतभारतले मात्र राष्ट्रपतिमा जित हाँसिल नहुने भएकाले दाहालले नेकपा एकीकृत समाजवादीका अध्यक्ष

माधव नेपाललाई अन्तिम १ वर्ष प्रधानमन्त्री दिने आशासन दिएर आफूलो पक्षमा पर्ने रणनीति लिएका छन् भने जसपा, लोसपालागायतका दलहरूलाई सरकारमा त्याउने आशासन समेत दिँदै आएका छन्।

काग्रेस र माओवादी बीचमा पार्टीगत रूपमा लिखित सम्झौता हुने र केही समय पछि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारहरू समेत फेरबदल गर्न रणनीतिमा काग्रेस, माओवादी रहेको हुनाले प्रधानमन्त्री दाहालले भनेको राष्ट्रिय सहमति करतो रहेछ भने प्रष्ट भएको छ। के नेकपा एमालेलाई काल्प्याउनु मात्र राष्ट्रिय सहमति होत ? राष्ट्रिय सहमतिको माला जेपर राष्ट्रिय सहमति भने शब्दकै अपमान गरिएकाले गर्दा पुष्कमल दाहालको राजनीतिक चरित्र नै अस्थिर राजनीतिज्ञ पात्रका रूपमा चिनिए भएका छन्।

राजनीतिक चत्रिर देखाउँदा केही समय फाइदा हुने भएपनि त्यो केवल दिवा सपना जस्तो मात्र हो। त्यसले गर्दा कालान्तरमा दाहाललाई नै घातक सावित हुन सक्छ। त्यसैले भन्न सकिछ दाहालको नीति, सिद्धान्त र विचार काग्रेसको पात्रमा विलिन भयो भनेर। पि सबै कारणहरूले गर्दा काग्रेसले हारेर पनि जितेको जस्तो देखिएको छ। दाहालले जितेपनि हारेका छन्।

एमालेका अध्यक्ष केपी ओलीले माधव नेपाललाई राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बनाउने प्रस्ताव गरेपछि दाहालमाथि अर्को संकट आई लागेको छ। अब प्रधानमन्त्री दाहालले जुनसुकै विकल्प रोजेपनि बाँकी पक्षलाई उनीबाट धोका हुने निश्चित रहेको छ।

नेपालको राजनीतिमा दाहाललाई राजनीतिक अस्थिरताको पात्र भनेर चिनिए गरेको छ। पुस १० गरे एमालेसँग भएको सहमति अहिले फेरिएको भन्दै उनले नेकपा एकीकृत समाजवादीका अध्यक्ष माधव नेपाललाई पनि राष्ट्रपति बनाउने आशासन दिएको खुलासा भएको छ। र दाहाल अहिले नेपाली काग्रेससँग निर्णयक वार्तामा रहेका छन्। नेकपा

राष्ट्रपति हुनुपर्दछ भनिरहेका छन्। त्यो सत्ता स्वार्थ होइन र ? अस्ति मंगलबार माधव नेपालले दाङ्गा पुगेर उद्घोष गरे अब हामी अरुको लागि मात्र प्रयोग हुन जुनसुकै राष्ट्रपतिमा हाम्रो पनि दिरिले दाबी रहन्छ भनेर।

माधव नेपालको त्यस्तो अभियक्ति पछि दाहाललाई समेत संकट थपिएको छ। उनको पार्टीले विचार र सिद्धान्त मिलेसँग सहकार्य गर्ने निर्णय गरिसकेको छ। कम्प्युनिष्ट र काग्रेसको नत विचार मिल्छ त न सिद्धान्त नै। तर दाहाल किन काग्रेससँग मिल चाहिरहेको छन् त ? त्यसको एउटै उत्तर हो सत्ता स्वार्थ र पाँच वर्ष प्रधानमन्त्री रहिरहने तिव्र आकांक्षा।

दलहरू एकै ठाउँमा उभिएको अवस्थामा एमालेका उम्मेदवार राष्ट्रपतिमा निर्वाचित हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ।

एमाले अध्यक्ष केपी ओलीले माधव नेपाललाई राष्ट्रपति बनाउने प्रस्ताव गरिसकेको हुनाले काग्रेस, माओवादी गठबन्धनमा रहेका माधव नेपाललाई राष्ट्रपति बनाउन आशासन पहिला नै दाहालले एमालेले सत्ता छोड्न सक्ने भएकाले गर्दा अहिले देखि नै काग्रेस र माओवादीबीचमा सत्ता साफेदारीका बीचमा छलफल चलिरहेको छ। उनीहरूका अनुसार राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको मनोनयन फागुन १३ मा गर्नपर्ने भएकाले सोही दिन देखि नै अहिलेको सत्ता गठबन्धन दुट्टेने विश्वासमा काग्रेसका नेताहरू रहेको छ। उनीहरूका अनुसार एमाले र माओवादी बीचमा

राष्ट्रपतिको उम्मेदवारका बरेमा सहमति हुने नसक्ने बताउँदै आएको छ।

पुस १० गरे एमालेले समय आफूलो पुग्ने राष्ट्रपति बनाउने सहमति हुँदा एमाले र माओवादी बीचमा भएको सहमति कार्यान्वयन हुन नसक्ने अवस्था देखिएको खण्डमा एमाले र माओवादी केन्द्रले नै बीचको बाटो रोज्नु उपर्युक्त विकल्प हुन सक्छ। यदि नेकपा एमाले राष्ट्रपति नपाउने हो भने काग्रेस, एमाले, माओवादी केन्द्र बाहेकाबाट राष्ट्रपतिको उम्मेदवार खोजिनु एमाले र माओवादी दुवैको हितमा हुनेछ। काग्रेस र माओवादी मिलेर एमालेलाई पाखा लगाइरहेको खण्डमा कस्तो राष्ट्रिय सहमति होला ? प्रधानमन्त्री दाहालले भन्ने गरेको राष्ट्रिय सहमति भनेको नेकपा एमालेलाई पाखा लगाउने सहमति त होइन होला ? आफूलाई काग्रेसले प्रधानमन्त्रीमा स्वीकार गर्ने नसकेपछि एमालेको सहयोगमा

हुन्छ ? नेकपा एमालेले अन्तिम समय आफूले पार्टीले राष्ट्रपति पाउनुपर्दछ भन्न सक्छ त्यसबेला दाहालले नेकपा एमालेलाई के उत्तर दिने ? के काग्रेसलाई राष्ट्रपति दिनका लागि प्रधानमन्त्री दाहालले राष्ट्रिय सहमति भनेको हो त ? भने नेकपा एमालेसँग गरेको सहमति के भङ्ग हुने अवस्थामा पुग्छ कि नेकपा एमालेले राष्ट्रपति नपाउने सत्तामै बसिरहन्नन् त ? यो नै अहिलेको प्रमुख मुद्दा

हो। के प्रधानमन्त्री दाहालले ताक परे तिवारी नत्र गोतामै भन्ने नेपाली उचानलाई चरितार्थ गर्दछन् त भन्ने प्रश्न समेत ज्ञेको छ। काग्रेसले अहिले सत्ता गठबन्धनलाई भत्काएर सत्तामा जाने बाटो खोजिरहेको र काग्रेसलाई प्रधानमन्त्री दाहालले नै सहज हुने गरी राष्ट्रिय सहमतिको मुद्दा उठाएको हुनाले त्यो सहमति करतो हुन्छ भन्ने दुँगो फाग्नु १३ गरे मात्र लाग्ने निश्चित जस्तै रहेको छ।

यस्तो छ...

अध्यक्ष महन्थ ठाकुर पनि राष्ट्रपतिको उम्मेदारका लागि दलहरूसँग वार्तामै रहेका छन्। राप्रपा र जसपा काग्रेस गठबन्धनमा गएको खण्डमा उनीहरूको ३१७९३ मतभार हुन्छ। त्सबेला उनीहरूकै उम्मेदवारको जित हुनेछ।

काग्रेस र माओवादी बाहेक सबै दलहरू एकै ठाउँमा उभिएको अवस्थामा एमालेको बहुमत पुग्छ। नेकपा एमाले ५४३२, राप्रपा २४५०, राप्रपा १५०९, जसपा २१४५, नेकपा एस २५७४, जनमत १२४२, लोपा ११७, उन्मुक्ति ११२, स्वतन्त्र ८४४, नेमकिपा २२३, संघीय समाजवादी ४८, हाम्रो नेपाली १६, र राष्ट्रपतिबाट मनोनित २३७ गरी जम्मा मतभार २८५३ दुन आउँछ। यी सबै

दहालकै...

थियो भने अहिले प्रमाणित हुँदै गएको छ। राष्ट्रपतिका उम्मेदवारको जितको लागि माओवादी केन्द्र नै निर्णयक भएकाले काग्रेसले प्रधानमन्त्री दाहाललाई फाईरहेको भएपनि दाहालले भनेको सहमति कार्यान्वयन हुन नसक्ने अवस्था देखिएको खण्डमा एमाले र माओवादी लोकले समर्थन गर्ने र त्यसले भएकाले गठबन्धनमा रहेको सहमति अहिले देखि नै काग्रेस र माओवादीबीचमा सत्ता साफेदारीका बीचमा छलफल चलिरहेको छ। उनीहरूका अनुसार राष्ट्रपतिको उम्मेदवारको मनोनयन फागुन १३ मा गर्नपर्ने भएकाले सोही दिन देखि नै अहिलेको सत्ता गठबन्धन दुट्टेने विश्वासमा काग्रेसका नेताहरू रहेको छ। उनीहरूका अनुसार एमाले र माओवादी